

СЕКТОР ОСИГУРАЊА У СРБИЈИ

извештај за друго тромесечје 2007. године

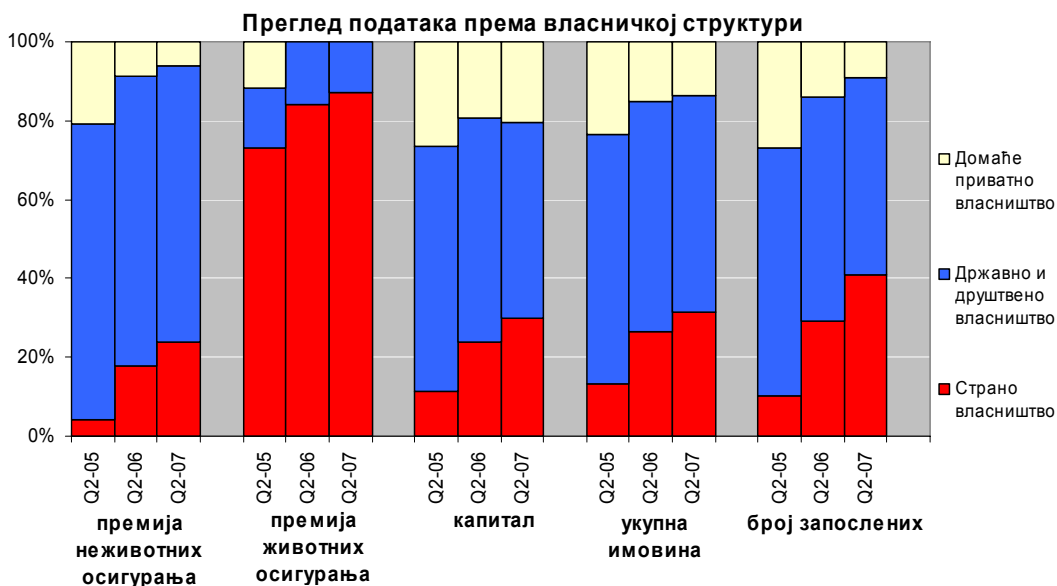
Тржиште осигурања	2
Учесници на тржишту	2
Структура портфеља осигурања	3
Билансна сума и билансна структура.....	5
Показатељи пословања.....	7
Солвентност	7
Квалитет имовине.....	7
Покривеност техничких резерви	8
Ликвидност	9
Аутоодговорност	9
Закључак	9

Тржиште осигурања Учесници на тржишту

Друштва за осигурање

У другом тромесечју 2007. године пословало је 16 друштава, док су 4 нова друштва добила дозволу за рад. Од укупног броја друштава 17 се искључиво бави пословима осигурања, 2 само пословима реосигурања, док се 1 друштво бави пословима осигурања и реосигурања. Од друштава која се баве пословима осигурања искључиво животним осигурањем баве се 3 друштва, искључиво неживотним осигурањем 8 друштава, а 7 друштава бави се и животним и неживотним осигурањем.

Посматрано према власничкој структури капитала, 12 друштава је у већинском страном и 8 у већинском домаћем власништву (од којих су 2 друштва у државно-друштвеној својини, а 6 друштава у приватној својини).

Два највећа друштва за осигурање учествују са 70% у неживотним осигурањима, док тржиште животног осигурања великим делом покривају друштва у већинском страном власништву и то са чак 87%.

Остали учесници на тржишту

Поред друштава за осигурање, у продајној мрежи учествују 3 банке које су добиле дозволу за обављање послова заступања, 48 правних лица, 103 физичких лица-предузетника, једна туристичка агенција, као и 3.982 физичка лица која су добила овлашћење за заступање односно посредовање у осигурању.

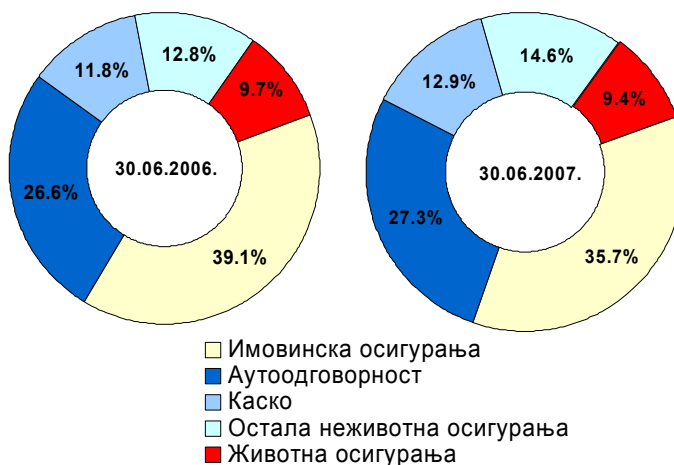
Учешће банака у продаји полиса осигурања би требало да допринесе повећању обима и побољшању квалитета продајне мреже. Да би се то остварило потребно је да друштва за осигурање уведу производе намењене продаји у банкама, значи производе који би били прилагођени потребама корисника банкарских услуга, као и да пружи неопходну подршку банкама у улагању у технику и едукацију запослених.

Структура портфеља осигурања

Укупна премија у другом тромесечју 2007. године износила је 24,1 млрд. динара (304 мил. евра или 409 мил. USD), што представља пораст од 13% у односу на исти период претходне године.

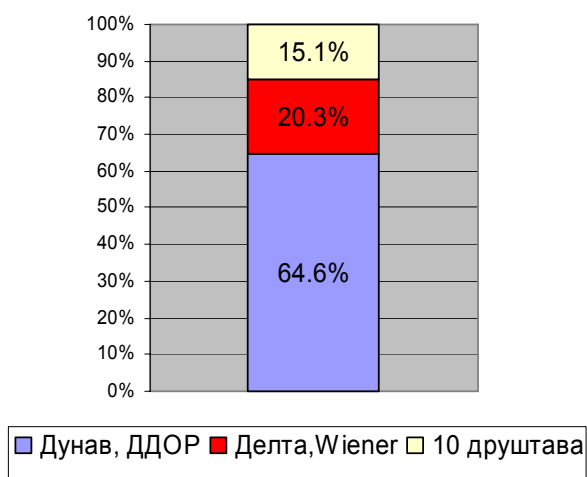
Учешће неживотних осигурања у структури премије износило је 90,6%, док је учешће животних осигурања, и поред преноса премије добровољног пензионог осигурања три друштва за осигурање на добровољне пензионе фондове, износило 9,4%, што је у нивоу учешћа у истом период 2006. године.

Укупна премија према врстама осигурања у другом тромесечју 2006. и другом тромесечју 2007. год.

Поређењем премија неживотних осигурања уочава се да имовинска осигурања бележе, као и у протеклом периоду (осим у 2006. години), највеће учешће и то 35,7%. Међутим, у осигурању од аутоодговорности остварен је пораст са 26,6% на 27,3%, док осигурање моторних возила (каска) бележи раст са 11,8% на 12,9%, што заједно представља пораст са 38,4% на 40,2%, тако да су готово изједначене премије, које друштва за осигурање остварују по основу ове две велике групе осигурања.

**Учешће у укупној премији
по реег групама, други квартал 2007**

Груписање друштава за осигурање према учешћу у укупној премији, извршено у три групе, с тим да прву групу чине друштва са преко 15% у укупној премији, другу са учешћем мањим од 15% и трећу са мање од 3%, указује на присутност велике концентрације портфеља, што се види из наведеног графика.

Док у укупној премији у другом тромесечју 2007. највећа два друштва за осигурање бележе учешће од 64,6%, а друштва у претежно страном власништву 29,9%, уочава се очекивано повећање учешћа премије животних осигурања друштава у страном власништву у укупној премији животних осигурања са 84%

у другом тромесечју 2006. год. на 87% у истом периоду 2007. год., уз стопу раста од 13%.

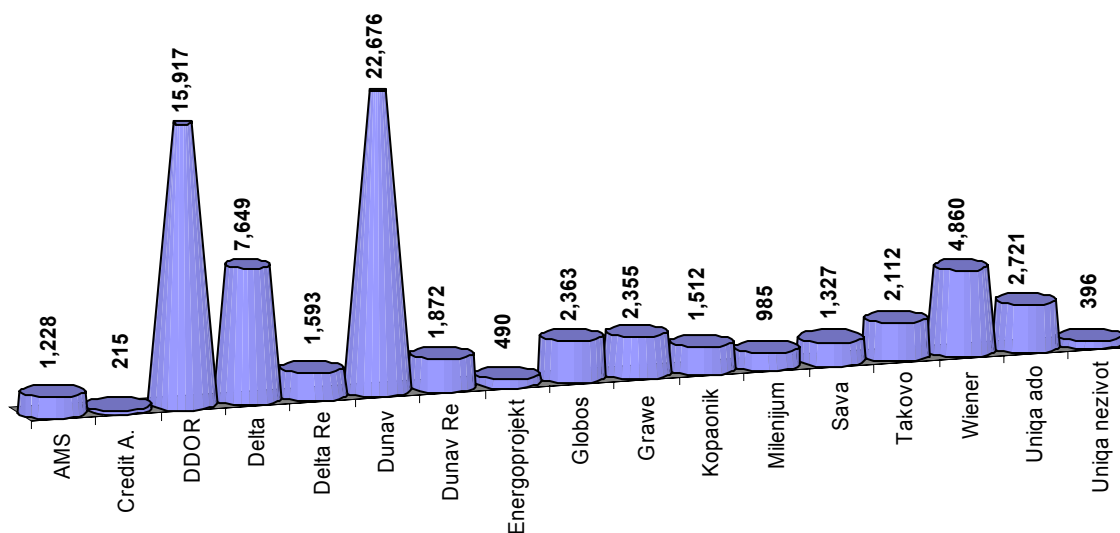
Највећи пораст премије у групи неживотних осигурања, са учешћем у премији преко 3%, бележи добровољно здравствено осигурање - 39%. Врста осигурања, која по учешћу у премији није значајна (1,2%), али у другом тромесечју 2007. године има пораст од чак 182% је осигурање кредита, што је последица настављеног раста кредитне активности банака и у 2007. години, нарочито у области кредитирања становништва, које је порасло у другом кварталу 2007. у односу на 2006. годину 28%.

Билансна сума и билансна структура

Билансна сума

Обим пословања сектора осигурања, мерен билансном сумом друштава за осигурање, у поређењу са другим тромесечјем 2006. године, повећан је у другом тромесечју 2007. године за 32,4%, односно са 53,1 млрд.дин. на 70,3 млрд.дин.

Билансна сума друштава за осигурање у мил.дин.
на дан 30.06.2007.

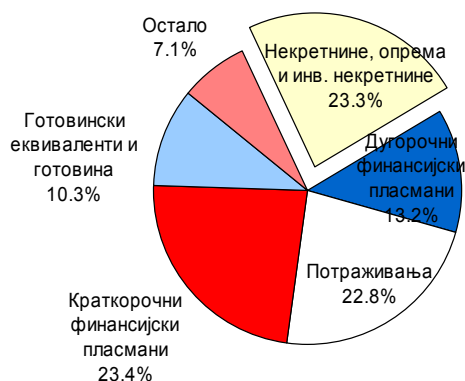
Структура aktive

У структури aktive друштава за осигурање са стањем на дан 30.6.2007. године, тренд претежног учешћа обртне имовине, започетог у првом тромесечју 2006. године, се наставља и износи 55,5% (од чега на краткорочне финансијске пласмане 20,9%, а на потраживања по премијама 18,2%), док се 44,4% односи на сталну имовину (од чега 25,6% на дугорочне финансијске пласмане, а 18,1% на некретнине и опрему).

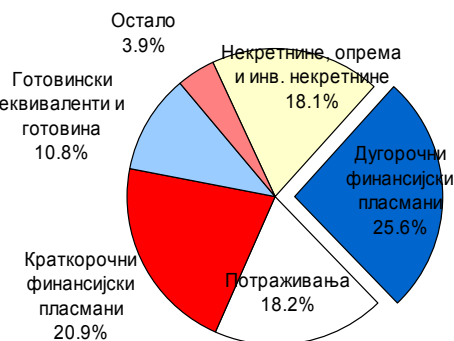
У поређењу са истим периодом претходне године уочава се побољшање структуре aktive обзиром да, с једне стране дугорочни финансијски пласмани преузимају претежно учешће у оквиру сталне имовине од некретнина, са растом од 157,6% (што је великим делом

результат улагања два највећа друштва у акције којима се тргује на тржишту), а с друге стране учешће потраживања у оквиру обртне имовине показује тенденцију опадања (са 22,8% на 18,2%), док доминантност овог учешћа припада краткорочним финансијским пласманима, чија стопа раста у посматраном периоду износи 18,4%.

Структура aktive на дан 30.6.2006. године

Структура aktive на дан 30.06.2007. године

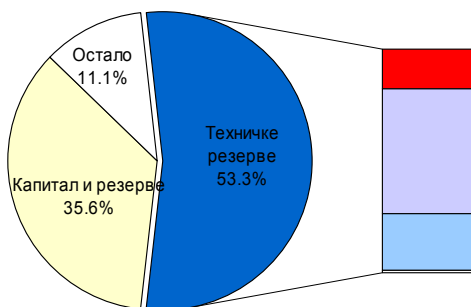

Структура пасиве

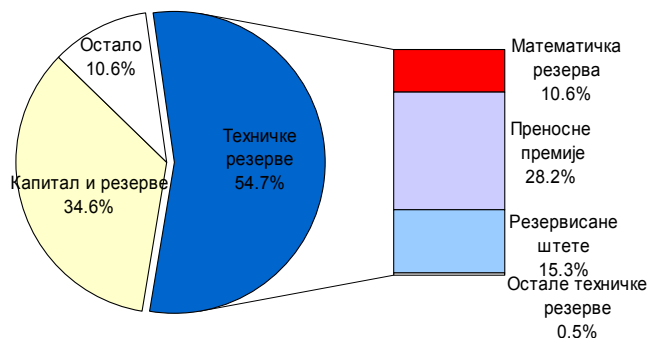
У структури пасиве на дан 30.6.2007. године техничке резерве исказују учешће од 54,7%, а капитал и резерве 34,6%.

У поређењу са структуром пасиве у истом периоду претходне године, када су претежно учешће у пасиви од 53,3% исказивале, такође, техничке резерве, а капитал и резерве учешће од 35,6%, уочава се да друштва у другом тромесечју 2007. године настављају са смањивањем учешћа свог

Структура пасиве на дан 30.6.2006. год

Структура пасиве на дан 30.6.2007. године

капитала у корист повећаних издвајања средстава у техничке резерве. Раст техничких резерви у посматраном периоду износи 29,1% и то са 27,8 млрд. динара на 36 млрд. динара, при чему најзначајнији пораст у структури ових резерви од 42,9% су имале резервисане штете.

Настављени тренд повећавања техничких резерви (уз, у односу на ово повећање, нижи раст премије од 13%), као значајан показатељ резултата предузетих активности на стабилизацији и уређивању тржишта осигурања, указује на прихватање добре праксе осигураваача да реалније процењују ове резерве и тиме у значајној мери доприносе заштити интересе осигураника и корисника осигурања, као и јачању поверења у сектор осигурања.

Показатељи пословања

Солвентност

Солвентност друштва за осигурање зависи од довољности техничких резерви за преузете обавезе као и од довољности гарантне резерве као вида заштите осигураника у случају непредвиђених губитака у пословању, односно као амортизера за губитке који нису покривени техничким резервама.

Законом о осигурању, почев од 30.06.2005. године први пут је у Србији уведена обавеза друштава да одржавају гарантну резерву на нивоу који је изнад маргине солвентности.

Подзаконском регулативом, сачињеном у складу са директивама Европске уније, маргина солвентности се од јуна 2005. год. обрачунава на основу критеријума који уважавају врсту послова којима се друштва за осигурање баве, као и обим пословања и штете у трогодишњем периоду.

Маргина солвентности на дан 30.6.2007. год. у Србији је износила 9,1 млрд.дин., а гарантна резерва 20,4 млрд.дин.

Квалитет имовине

Учешће нематеријалних улагања, некретнина, пласмана у хартије од вредности којима се не тргује на тржишту и потраживања (као облика активе које може карактерисати отежана наплативост, као и прецењено исказивање у финансијским извештајима) у укупној активи друштава која се претежно баве пословима *неживотних осигурања* у другом тромесечју 2006. и 2007. године респективно износи 55,92% и 41,98%. На позитивну промену вредности овог показатеља у другом тромесечју 2007. године, која у смислу овог показатеља значи смањење проблема у измиривању обавеза ових друштава, утицао је с једне стране пораст укупне активе друштава а с друге стране пад вредности дела активе коју може карактерисати отежана наплативост.

Учешће облика активе које може карактерисати отежана утрживост смањено је и у друштвима која се претежно баве пословима *животних осигурања* са 23,39% у другом тромесечју 2006. године на 19,60% у другом тромесечју 2007. године.

Покривеност техничких резерви

Друштво је дужно да, осим адекватног формирања нивоа техничких резерви, врши улагање средстава зависно од врста осигурања које обавља, водећи рачуна о рачности обавеза, профитабилности и дисперзији улагања, а у циљу обезбеђења заштите интереса осигураника и трећих оштећених лица, односно благовремене исплате штета.

У друштвима која се претежно баве пословима *неживотних осигурања* је у другом тромесечју 2007. године приметно побољшање у односу на друго тромесечје 2006. године. Наиме, према подацима достављеним од стране друштава покривеност техничких резерви прописаним облицима активе у другом тромесечју 2007. године износи 103,84%, док је у другом тромесечју 2006. године износило 88,18%. Ипак, и поред овог побољшања, као и побољшања исказаног кроз показатељ који узима у обзир и прописану диверсификацију улагања у прописане облике активе, по којем покривеност техничких резерви у другом тромесечју 2007. године износи 96,55%, а у другом тромесечју 2006. године је износило 85,00%, закључују се да је још увек присутна недовољна диверсификација пласмана.

У друштвима која се претежно баве пословима *животних осигурања* у другом тромесечју 2007. године побољшава се покривеност техничких резерви прописаним облицима активе и износи 100,03%, док је у другом тромесечју 2006. године износило 91,06%. Такође се побољшава и диверсификација пласмана у односу на 2006. годину обзиром да је покривеност техничких резерви прописаним облицима активе уз уважавање захтева за диверсификацијом пласмана у другом тромесечју 2006. године износило 90,34%, а у другом тромесечју 2007. године 99,92%.

У другом тромесечју 2007. године техничке резерве *животних осигурања* друштава која се баве пословима осигурања највећим делом биле су покривене хартијама од вредности (55%) и готовином (20%). У структури покрића техничких резерви *неживотних осигурања* најзаступљеније је улагање у потраживања за недоспеле премије са 24%. Следе улагање у депоновање код банака са 23% и акције којима се тргује са 20%.

Код друштава која се баве пословима реосигурања у структури улагања техничких резерви неживотних осигурања преовлађује преносна премија која пада на терет ретроцесионара са 37%, готовина и депоновање код банака са по 17%.

Ликвидност

Да би друштво било у стању да одговори обавезама оно мора водити рачуна како о усклађености средстава и обавеза по рочности, тако и о утрживости и квалитету својих средстава. Обзиром да су висина и тренутак настанка појединачних штета неизвесни, друштво мора пажљиво да планира структуру својих средстава пре свега за измирење обавеза по штетама, а онда и осталих обавеза.

У друштвима која се претежно баве пословима *неживотних осигурања* показатељ који мери ликвидност као однос брже утрживе активе (акције којима се тргује на организованом тржишту, друге хартије од вредности расположиве за продају којима се тргује на организованом тржишту, хартије од вредности издате од стране државе, централне банке, међународних финансијских институција и готовински еквиваленти и готовина) и краткорочних обавеза у другом тромесечју 2007. год. износи 75,48% и у поређењу са 40,07% у другом тромесечју 2006. године, представља побољшање које је проистекло из бржег раста ликвидне активе (135,94%) од краткорочних обавеза (25,24%).

Овај показатељ код друштава која се претежно баве пословима *животних осигурања* износи у другом тромесечју 2007. године 250,71% што говори о више него довољним ликвидним средствима за покриће обавеза краткорочног карактера.

Аутоодговорност

У другом тромесечју 2007. године обавезним осигурањем власника моторних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима се бавило 9 друштава.

Док с једне стране укупна премија аутоодговорности бележи раст од 16% у односу на други квартал 2006. године, с друге стране се уочава раст износа решених штета од 39,1%.

Присутна је концентрација портфеља, која се огледа у учешћу премије два највећа друштва за осигурање у укупној премији од скоро 60%.

Закључак

Компарацијом података другог тромесечја 2007. год. и истог периода 2006. год. може се закључити да се наставља позитиван тренд стања и развоја на тржишту осигурања:

- Остварен је пораст билансне суме сектора осигурања за 32% и то са 53,1 млрд.дин. на 70,3 млрд.динара, уз највећи раст билансне суме, посматрано према власништву, друштава у већинском страном власништву од 57%.
- Остварено је повећање капитала од 22 % , тј. са 18,6 млрд. динара на 22,8 млрд. динара, с тим да највећи пораст у посматраном периоду бележе друштва у страном власништву – 53%.
- Остварено је повећање техничких резерви од 29%, док је квалитет њиховог улагања побољшан, уз и даље присутну недовољну диверсификацију пласмана.
- Укупна премија од 24,1 млрд.дин. је за 13% већа од премије у другом тромесечју претходне године.
- Учешће неживотних осигурања од 90,6% у укупној премији је доминантно. Значајан пораст у оквиру неживотних осигурања са учешћем у укупној премији већим од 3% бележи добровољно здравствено осигурање и то по стопи од 39%.
- Животна осигурања, и поред преноса премије добровољног пензионог осигурања три друштва за осигурање на добровољне пензионе фондове, бележе учешће од 9,4%, што је у нивоу учешћа у истом период 2006. године.
- Учешће два највећа друштва у укупној премији, иако смањено од 67,7% на 64,6%, говори о и даље присутној концентрацији тржишта.
- Број друштава за осигурање је први пут од 2004. године, повећан са 18 на 20, док је број запослених повећан по стопи од 14%.

Србија представља значајан потенцијал за развој различитих видова дугорочне штедње, у чему је Народна банка Србије узела активно учешће продајом сопствених штедних записа, а са циљем подстицања динарске штедње становништва. Податак о укупној штедњи становништва, како динарској тако и девизној, која је у фебруару 2007. године достигла ниво од 288 млрд. динара указује на постојање предуслова за развој животног осигурања, као једног од облика дугорочне штедње и као фактора привредног раста.